

Je hoeft niet in wetenschap te geloven

schrijven **Henkjan Honing** uit Wassenaar en **Pim Levelt** uit Amsterdam

Met een aantal zaken in de column Natte Vinger van Bas Heijne (*nrc.next* 17 mei) kan iedereen het eens zijn: het soms ten onrechte aannemen van wetenschappelijke 'feiten' die geen feiten zijn bijvoorbeeld. Waar het echter misgaat, is de dik aangezette teleurstelling van de columnist in de wetenschap zelf. Wetenschappelijke 'feiten' zouden natte vinger werk zijn en ons valse, ongefundeerde hoop geven. Hier slaat Heijne de plank mis. Het mooie van wetenschap is nu juist dat je er niet in hoeft te geloven. Je kan de bronnen traceren, de onderbouwing checken en verifiëren, het experiment nadoen, etc. Als Heijne teleurgesteld is omdat een wetenschappelijk 'feit' weerlegd wordt en een nieuw inzicht een eerder 'feit' falsificeert (zoals onderzoekers van de Johns Hopkins universiteit lieten zien), dan is hem de essentie van wetenschappelijk onderzoek ontgaan. Het pleit juist voor de wetenschap dat ze haar mening steeds weer wijzigt in het licht van nieuwe feiten; de uitkomsten zijn steeds weer te controleren. Wetenschappers die daar het handje mee lichten ondermijnen het vertrouwen in de wetenschap, maar een columnist die op grond hiervan suggereert dat wetenschap ons geen "evidence-based" voortschrijdend inzicht verschaft, is ziende blind.

Het nieuws van vandaag is de film van morgen

stelt **Jesper van der Meij**

Het ethische dilemma dat samenhangt met de zelfrijdende auto, wat Laura Wismans aan de kaak stelt in haar column (*nrc.next* 17 mei), is in vergelijkbare vorm al jaren actueel voor hulpdiensten. Nadat zij bij een ongeval zijn gearriveerd, bekijken ze wie er van de slachtoffers in de meest kritieke toestand verkeert. Die persoon krijgt vervolgens prioriteit en wordt als eerste bevrijd of gestabiliseerd. Als de 'veroorzaker' van het ongeluk het meest hulpbehoevend is, wordt hij als eerste geholpen. De ophef met zelfs fysiek geweld die dan ontstaat, is verfilmd in *Doodslag* (2012), met Theo Maassen in de hoofdrol. Maassen speelt hierin een ambulancebroeder, die tijdens zijn werk wordt geconfronteerd met geweld. Zanger Arthur Taylor Lee, zong het in 1967 op het album *Forever Changes*: „The news today will be the movies for tomorrow.” Het spijtje is dat de film *Doodslag* geen herinnering is aan een gesloten hoofdstuk maar een actueel probleem aankaart.

i Brieven en opiniestukken kun je sturen naar denken@nrc.nl. Vermeld naam, adres, telefoonnummer en, indien van toepassing, titels en functies.

FOTO ROGER CREMERS

IEDEREEN ZEGT JA TEGEN JE VERZOeken. WE TRAPTEN ER ZESDUIZEND KEER IN

Waarom Julius Weise?

- 1992** Geboren in Amsterdam
- 2012** Maakte een reis naar Zuid-Amerika.
- 2013** Lanceerde de Mipacha schoen. Reed naar Ibiza en ging winkels langs om de schoenen aan te verkopen. Verkocht schoenen in winkels in Antwerpen, Amsterdam en Den Haag
- 2014** Sloot deals met internationale winkels in Duitsland, Frankrijk, Zwitserland, Spanje, Italië. Startte een Amerikaanse webshop.

Daarom

Julius Weise studeert culturele antropologie maar kwam in Peru op een lumineus idee: waarom kunnen we niet samen mooie gympen ontwerpen?

Oh, leuke schoenen

MARAL NOSHAD SHARIFI
VERSLAGGEVER

Stel je hebt ineens een spontaan idee. Je gaat over het idee dromen en ziet het resultaat al voor je. Maar de weg ernaartoe is nog niet eerder uitgestippeld. Er is ook geen internetpagina die je stapsgewijs uitlegt hoe je die droom kunt waarmaken. Je springt in het diepe en belandt vervolgens in de meest bizarre en soms hilarische situaties. Julius Weise (21) ploft neer in zijn stoel. Hij weet er alles van. „Maar dat het zo snel kon gaan, had ik niet verwacht.”

Weise bedacht het schoenmerk Mipacha. Hij verkoopt in Nederland en er is nu ook de Amerikaanse webshop gelanceerd. Deze week kwamen de oranje WK-schoenen aan.

Weise reisde een paar jaar geleden naar het Zuid-Amerikaanse continent. In de Peruaanse stad Pisco, waar in 2007 een aardbeving plaatsvond, hielp hij mee aan de bouw van wc's en speeltuinen. Hij zag hoe schief de verhoudingen in de wereld kunnen zijn. En hij kocht een paar schoenen. Vrolijk gekleurde gympen gemaakt van Peruaanse doeken. Eenmaal terug in Nederland kreeg hij veel complimentjes voor zijn opvallende schoenen. „Toen dacht ik: kan ik de mensen in Peru niet helpen als ik deze schoenen daar laat maken en ze hier verkoopt?”

In een jaar tijd verkocht hij samen met zijn compagnon Nick Bresser (20) zo'n tienduizend van die kleurrijke Mipacha-schoenen. De 'hippie-boho-semi-sexy' vrouwenlijn (boho staat voor bohemien) is nu ontdekt door fotomodel Naomi Campbell en zangeres Solange Knowles, het zusje van Beyoncé. „Ik hoop dat ze er foto's van op Instagram plaatsen.” Castleden van *GTST* gaan binnenkort op de televisie verschijnen in de Mipacha's. En ze hebben een testverkoop lopen bij Free People, een Amerikaans kledingmerk. Als dat succesvol is, gaat winkelketen Urban Outfitters ook met Mipacha in zee.

Hij zou liegen als hij dit avontuur niet „leip”, „ver”, en „chill” vindt, maar dit is niet het verhaal van een modeontwerper, of ondernemer. Weise studeert culturele antropologie. Hij heeft tijd met Peruanen doorgebracht en wilde iets voor de mensen betekenen. „In toeristische gebieden hebben mensen toch iets van een inkomen. Net buiten die wijken, waar toeristen niet komen, begint de ellende. De extreme armoede en de werkloosheid. Onze voorwaarde was dat we met een eerlijke fabriek zouden samenwerken.”

De fabriek in de Peruaanse hoofdstad Lima, waar de Mipacha-schoenen worden geproduceerd, heeft westerse arbeidsvoorwaarden. Werknemers worden iedere ochtend opgehaald in een busje, hoeven geen grote afstanden te lopen. De vrouwen hebben recht op zwangerschapsverlof. Mensen kunnen een lening afsluiten voor een huis. Er zijn schone wc's in de fabriek. „Dingen die voor ons heel normaal zijn.”

Tien procent van de omzet van de schoenen wordt geïnvesteerd in de Peruanen. Ze openen in de buitenwijken van Cuzco een naaiatelier waar een groepje vrouwen wordt opgeleid tot naaister. Zij naaien ook de Mipacha tasjes, en polsbandjes en verkopen die dan weer aan het bedrijfje.

Waar kwam die drang om iets voor de mensen te betekenen vandaan?
„Ik besefte dat de wereld veel complexer in elkaar zit dan we denken.”

Leg eens uit.
„Ik bracht een bezoek aan een zilvermijn, keek om me heen en dacht: hoe kan het dat ik als negentijarige jongen genoeg geld heb om naar Zuid-Amerika te reizen, terwijl volwassenen hier zes dagen per week in mijnen moeten werken zonder het daglicht te kunnen zien? En het geld dat zij verdienen, geven ze alleen uit aan eten

voor hun kinderen. Zij werken om te overleven. Dat kennen wij hier helemaal niet. De verhoudingen zijn zo schief.”

Staat 'onze' realiteit te ver van 'de' realiteit? Bedoel je dat?
„Ik denk het wel ja. Maar het is ook heel begrijpelijk. Ik vind het nu al lastig om gedachtes op te roepen die ik daar had. De ongelijkheid daar veranderde toen mijn kijk op de wereld. Na een paar maanden terug te zijn in Nederland ben ik al die gedachtes alweer kwijt. Dan ben je weer zo gewend aan je leven hier. Ik kan niemand iets gewaaglijk nemen want ik doe het zelf ook.”

Toch wilde je vanuit hier iets voor de mensen daar betekenen. Met een startkapitaal van 5.000 euro. Hoe ging je te werk?

„Met een paar samples lanceerden we de schoenen online. We kregen een paar honderd bestellingen binnen van mensen die de schoenen wilden hebben – ook al zouden ze de gympen pas na twee maanden ontvangen. Daarna kwam alles in beweging. *RTL Boulevard* belde kort later en wilde die dag nog komen filmen. Hoe fucking vet is dat? Maar ja, we hadden alleen een studentenkamer en wilden als serieus bedrijf overkomen. We huurden diezelfde dag nog een kantoorruimte, maakten het goed schoon en versierden het met schoenen en Peruaanse doeken. Alsof we daar al jaren zaten. Door die uitzending kregen we weer meer vraag uit winkels.”

Wat waren jullie verwachtingen?

„Je weet echt niet waar je aan begint. Na de eerste 200 bestellingen ging Nick naar Peru en liep daar eindelijk tegen muren op. Hij ging marktjes langs om te kijken wie schoenen kon maken. Daar beloofde iemand om na een week een paar honderd veters te maken. Uiteindelijk was er niets af. Iedereen zegt ja tegen al je verzoeken. En je trapt er zesduizend keer in. Je hoopt dat het bij de volgende persoon wel écht lukt. „Ook sloten we een deal met iemand die later alfabet bleek te zijn. En de dag dat we eindelijk een sample schoenen zouden maken, moesten de mensen eerst de hele dag heiligen kalmeren met wierook en sterke drank. Anders konden we niet beginnen. Na een tijdje verliep alles soepeler.”

Ieder jaar studeren er mensen af aan de modeontwerp school met de droom een eigen product of merk te hebben. Waarom lukt het deze culturele antropologie student wel?

„Vanwege de goede partnerschap. Nick en ik zijn echt tegenpolen. Je moet één persoon hebben die de waarden van het merk verdedigt, dat ben ik. Ik ben veel rustiger. Nick is commercieel, kan niet stilzitten en hij zorgt ervoor dat we er ook geld mee kunnen verdienen.”

Dus geld is niet het uitgangspunt?
„Jawel, we zijn een commercieel bedrijf. Maar het is voor ons ook heel belangrijk dat de productie goed en eerlijk is. Dat het werkgelegenheid creëert, zonder mensen uit te buiten. We hebben nu nog geen winst gemaakt want alle inkomsten worden in het bedrijf geïnvesteerd. Maar onze schoenen zouden minder populair zijn als ons verhaal niet zo mooi was.”

Ben je jouw schoenen al wel eens tegengekomen?

„Ja, vooral op festivals, en ook wel eens in de tram. Ik zeg dan meteen van: 'oh leuke schoenen' en ben dan benieuwd naar hun reactie. Die is altijd positief. Soms zeg ik daarna dat ik voor Mipacha werk. Niet dat het mijn eigen merk is.”

Tips voor andere jonge ondernemers?
„Zorg dat je een goed verhaal hebt met een aanspreekbaar product. Dat je jong bent, helpt vaak ook mee. Als wij op grote schoenenbeurzen staan trekken we meer aandacht omdat we jong zijn. Mensen vragen ons dan wel waar de eigenaar is.”

Carolien Roelants
Alle Syriërs naar Nederland?

Ik ga nog even door op het thema vluchtelingen. Omdat het parlement en staatssecretaris Teeven zo in rep en roer zijn geraakt over hun snel stijgende aantal. Asielzoekers heten ze nu doorgaans, viel me op. Ik denk omdat dat een stuk afstandelijker en ja, hebbiger klinkt dan vluchtelingen. Asielzoekers willen hier iets hebben. Van ons. Een uitkering of zo.

Mensensmokkel is volgens Teeven een van de belangrijkste oorzaken van die plotselinge stijging. Een kwestie van criminaliteit dus. Daarnaast wordt nu onderzoek gedaan. En er zijn extra vliegende grensbrigades ingesteld.

Tuizend asielzoekers per week schijnen nu de grens over te komen, van wie 60 procent Eritreërs. Het was even leuk toen het hele Eritrese nationale voetbalteam compleet met ploegarts in Gorinchem opdook, maar nu niet meer. (Ja, ik lees de ingezonden brieven in het AD.) Behalve de Eritreërs zit er een groeiend aantal Syriërs bij. Eritrea schijnt eigenlijk Noord-Korea te zijn, maar ik concentreer me even op die Syriërs. Want zelfs als alle 6 miljoen Eritreërs weg zouden willen, zijn het er niet zoveel als alle Syriërs die nu al uit hun huis zijn gevlucht voor de oorlog in hun land. Namelijk 2,8 miljoen die geregistreerd zijn in het buitenland, plus een onbekend aantal niet geregistreerden.

De meeste vluchtelingen willen zelf ook zo dicht mogelijk bij de huizen en andere bezittingen blijven die ze hebben achtergelaten

volgens de VN nog eens 6,5 miljoen die zijn ontheemd, wat wil zeggen dat ze ergeens binnen Syrië bivakkeren.

Is mensensmokkel de belangrijkste oorzaak van hun komst hier, zoals Teeven betoogt?

Retorische vraag. Tenminste, als ik hem stel. Natuurlijk zijn er mensensmokkelaars die er goed aan verdienen. Maar Syriërs komen hier omdat het daar overloopt.

U weet, er zijn nu meer dan een miljoen geregistreerde Syrische vluchtelingen in Libanon, dat een kwart van Nederland meet. In andere buurlanden bivakkeren er ook gigantische aantallen. Elke dag komen er honderden, sommige dagen duizenden bij. sla maar een paar dagen achter elkaar de Syrische vluchtelingenpagina van de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR op. En dat zal doorgaan zolang die oorlog daar voortduurt. Er waren in 2012 nog ongeveer 22 miljoen Syriërs. Reken maar uit.

Voor het geval u nu zenuwachtig wordt: nee, ik wil niet bepleiten dat al die Syriërs hierheen worden gehaald. De meeste vluchtelingen willen zelf ook zo dicht mogelijk bij de huizen en andere bezittingen blijven die ze hebben achtergelaten. Ze willen terug, niet hierheen.

Maar dit is wat er gebeurt als een verschrikkelijke oorlog mag doorvoeden omdat er toch geen oplossing zou zijn. Libanezen en Jordaniërs hebben net zo weinig zin in miljoenen Syriërs als Nederlanders in die 65.000 nieuwe asielzoekers die Teeven dit jaar voorspelt. Dus iedere Syriër die een kans ziet, probeert weg te komen.

Bulgarije bouwt een muur tegen de Syrische vluchtelingen. Teeven reduceert een wereldcrisis tot een probleem van criminaliteit dat je met extra vliegende brigades kan verhelpen. Ik voorspel: het gaat allemaal niet werken.

ik@nrc.nl //

Van: **Jon Westerweel**
Onderwerp: **Orbit**

Vrijdagavond had ik het er nog met twee vrienden over. Na het droevige bericht op de heenweg moest ik er op het strand vandaag aan denken. Het moet 1987 geweest zijn en ik stond met die ene vriend op het strand te frisbeëen. Een afzeller vloog over mij heen, precies tegen het hoofd van een man die met een jongen aan een vlieger zat te prutsen. Wat nijdig draaide hij zich om en ik bood direct mijn verontschuldiging aan. „At least it's from orbit”, zei Wubbo Ockels lachend.